

Härnäst föreslås

Nr 43

**Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag
till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli
1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag.**

Genom en den 17 mars 1961 dagtecknad proposition, nr 102, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529)
om allmänna barnbidrag**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För barn, — — — — — närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1962.

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås, att här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, skall komma i åtnjutande av allmänt barnbidrag — förutom, såsom nu gäller, om fostraren är bosatt och mantalsskriven härstädes — när barnet eller endera av dess föräldrar vistats här i landet i minst sex månader.

Gällande bestämmelser

Enligt 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag utgår allmänt barnbidrag för barn som är svensk medborgare och bosatt här i riket. För barn, som icke är svensk medborgare, utgår sådant bidrag under förutsättning att barnet är bosatt här i riket och tillika fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven härstädes.

Utformningen av lagen i fråga om utländsk medborgares rätt till barnbidrag avviker från den i andra länders lagstiftning i allmänhet brukliga regeln. Enligt den provisoriska europeiska överenskommelsen om social trygghet, dock ej vid ålderdom och nedsatt arbetsförmåga eller för efterlevande (SFS 1955: 563), som omfattar bland annat familjebidrag och som ratificerats av Sverige, skall i princip medborgare i andra fördragslutande stater likställas med det egna landets medborgare. När det gäller utländska medborgares rätt till bidrag av den typ, som våra allmänna barnbidrag utgör, får ej uppställas strängare krav än att vederbörande uppehållit sig i landet sex månader samt är stadigvarande bosatt där. Med anledning härav har Sverige på denna punkt gjort förbehåll av innebörd att den svenska regeln skall anses stå i överensstämmelse med bestämmelserna i överenskommelsen.

Jämväl i det nordiska socialpolitiska samarbetet har berörda svenska regel uppmärksamrats. Nordiska socialpolitiska kommittén har enligt beslut i april 1959 gjort framställning till svenska regeringen om ändring av ifrågakärande bestämmelse.

Med anledning härav appdrog Kungl. Maj:t den 17 augusti 1960 åt socialstyrelsen att utreda frågan om ändring av lagen om allmänna barnbidrag i berörda avseende samt att till Kungl. Maj:t avgiva de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Socialstyrelsen inkom den 1 november 1960 med skrivelse innefattande utredning och förslag i ämnet. Över skrivelsen har yttranden avgivits av statskontoret, statistiska centralbyrån, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län ävensom Svenska socialvårdsförbundet. Överståthållarämbetet och länsstyrelserna har bifogat yttranden från barnavårdsnämnder.

Beträffande innehållet i socialstyrelsens utredning och remissyttrandena

får utskottet hänvisa till den redogörelse härför som finnes intagen i propositionen s. 4—6.

Föredragande statsrådet

Föredraganden, statsrådet Lindström, har anfört:

»Enligt nu gällande bestämmelser i lagen om allmänna barnbidrag utgår sådant barnbidrag för här i riket bosatt barn, som leke är svensk medborgare, såvida barnet fostras av någon som är såväl bosatt som mantalsskriven här i landet. Detta innebär att, om en svensk familj här i landet tar till sig ett utländskt fosterbarn, rätten till barnbidrag kan inträda i och med att barnet anländer hit. Om däremot ett utländskt barn inflyttar tillsammans med sina föräldrar, kommer barnbidrag att utgå först sedan föräldrarna hunnit bli mantalsskrivna i riket. Som en följd härav blir den tidpunkt på året, då familjen flyttar hit, av betydelse för hur lång väntetiden blir innan barnbidrag utgår. Sker inflyttningen i oktober, kan barnbidrag utgå redan efter ett par månader, närmare bestämt fr. o. m. första kvartalet påföljande år. Om däremot bosättningen här i landet äger rum i november, kan det dröja bortåt 14 månader innan rätten till bidrag inträder. Det må dock i detta sammanhang anmärkas att, i avvaktan på att fostraren skall bli mantalsskriven och allmänna barnbidrag därmed börja utgå, för barn till flyktingar en särskild ersättning motsvarande barnbidraget utbetalas från arbetsmarknadsstyrelsens anslag till flyktinghjälp.

Enligt min mening kan det inte anses tillfredsställande att den tidpunkt på året då en utländsk familj inflyttar hit till riket blir av avgörande betydelse för väntetidens längd, när det gäller rätten till barnbidrag. Den variation från 2 till 14 månader som kan uppkomma är inte tilltalande ur rättvisesynpunkt och synes också mindre väl förenlig med den sociala målsättningen för barnbidragen. Reglerna står inte heller i god samklang med internationella regler på området. Jag finner därför att ifrågavarande bestämmelse i lagen om allmänna barnbidrag bör ändras, lämpligen så att de svenska reglerna närmare anknytes till vad som internationellt ansetts böra gälla.

Socialstyrelsen har föreslagit, att nuvarande krav på att fostraren skall vara bosatt och mantalsskriven i riket ersättes med en bestämmelse om att barnet eller endera av barnets föräldrar skall ha vistats i riket oavbrutet under minst sex månader. Detta förslag har i stort sett godtagits under remissbehandlingen. Överståthållarämbetet har dock förordat en kombination av nuvarande villkor och det av socialstyrelsen föreslagna.

För egen del är jag ense med socialstyrelsen om att sex månaders oavbruten vistelse här i riket för barnet eller endera av föräldrarna alltid bör grunda rätt till barnbidrag för ett barn som är kyrkobokfört här. Emellertid finner jag i likhet med överståthållarämbetet att barnbidrag bör kunna utgå utan väntetid då barnets fostrare är bosatt och mantalsskriven härstädes.

Jag föreslår därför, att reglerna utformas så, att barnbidrag skall utgå till här i riket bosatta barn, som icke är svenska medborgare, under förutsättning antingen att barnet fostras av någon som är bosatt och mantalskriven i riket eller också att barnet eller endera av dess föräldrar vistas i riket sedan minst sex månader.

Under remissbehandlingen har framförts betänkligheter med avseende på de svårigheter, som kan komma att uppstå när det gäller att pröva i vad mån kravet på sex månaders vistelse i landet är uppfyllt. I likhet med socialstyrelsen tror jag att eventuella svårigheter av detta slag kan bemästras. Anvisningar till barnavårdsnämnderna måste dock utfärdas av socialstyrelsen. Det kan därför vara ändamålsenligt med något rådrum för berörda myndigheter innan de nya bestämmelserna träder i tillämpning. Med hänsyn härtill synes lagändringen böra träda i kraft den 1 januari 1962.

De nya reglerna innebär, att i en del fall barnbidrag till utländska barn kommer att utgå från en tidigare tidpunkt än vad som skulle blivit fallet om nuvarande regler bibehållits. Det är inte möjligt att göra någon mera exakt beräkning av den kostnadsökning för statsverket, som blir följderna härav. Det rör sig dock om ett mycket begränsat antal fall, och de ökade kostnaderna kan uppenbarligen inte bli av den storleksordningen att de bör påverka beräkningen av anslaget till allmänna barnbidrag.»

Utskottet

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition,
nr 102.

Stockholm den 25 april 1961

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand, Nils Elowsson, Axel Svensson, fru Carlqvist, fru Gärda Svenson, fröken Nordström*, herrar Kaijser och Nyman*;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Nilsson i Göteborg, Rimmerfors, Odhe*, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Gustavsson i Alvesta och Hamilton*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.